

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 228/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], a [REDAKČIA], zastúpených advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátska kancelária, Farská 40, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 189/2011-149 z 1. decembra 2011 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 468/2014 z 26. augusta 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKČIA], a [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného

porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 189/2011-149 z 1. decembra 2011 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 468/2014 z 26. augusta 2015, ktorou sťažovatelia žiadajú vydať tento nález:

„Základné práva sťažovateľov na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. 08. 2015, sp. zn.: 4 Cdo 468/2014 ako aj rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn.: 9 Co 189/2011, zo dňa 01.12.2011 porušené boli.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. 08. 2015, sp. zn.: 4 Cdo 468/2014 ako súdu dovolacieho ako aj rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn.: 9 Co 189/2011 zo dňa 01.12.2011 ako súdu odvolacieho sa zrušuje, a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.“

Ako zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a z jej príloh vyplynulo, sťažovatelia sa v konaní pred Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 220/2009 domáhali proti [REDAKOVANÉ], ako žalovanému (ďalej len „žalovaný“) zaplatenia sumy 898 € s 9 % ročným úrokom z omeškania od 5. augusta 2009 do zaplatenia s odôvodnením, že so žalovaným, ktorý je cestovnou kanceláriou, uzatvorili 15. júna 2009 zmluvu o obstaraní zájazdu na grécky ostrov Skopelos v termíne od 2. júla do 13. júla 2009, predmetom ktorej bolo i ubytovanie v trojhviezdičkovom hoteli Ostria, za ktorý zaplatili 1 885 €. Po príchode na miesto zistili, že hotel v katalógu označený ako trojhviezdičkový je v skutočnosti dvojhviezdičkový, izba nemala výhľad na more, bola v nej poschodová posteľ, hoci sťažovatelia cestovali s deťmi vo veku troch a piatich rokov, a manželská posteľ v miestnosti, kde nebolo okno iba vetrací otvor, nábytok a vybavenosť bol v zlom technickom stave. Stravovanie, ktoré podľa katalógu malo byť na úrovni štvorhviezdičkového hotela, nezodpovedalo ani úrovni trojhviezdičkového hotela, strava bola nekvalitná (dva druhy mäsa, jedenkrát zmrzlina, žiadna polievka ani koláče). V katalógu uvedené detské ihrisko bola len vybetónovaná plocha. Pláž sa nachádzala

od hotela vo väčšej vzdialenosti, než bolo uvedené v katalógu žalovaného. Výhrady mali sťažovatelia aj k prepravným službám, boli im delegátkou v deň odchodu poskytnuté nesprávne informácie, vstávali o šiestej hodine ráno a päť hodín čakali na lietadlo. Zájazd nezodpovedal ponuke v katalógu, ak by v katalógu boli uvedené pravdivé údaje, nikdy by si zájazd neobjednali. Sťažovatelia spísali s delegátkou žalovaného reklamačný protokol a po návrate požiadali žalovaného o vrátenie rozdielu zaplatenej sumy za zmluvne dohodnuté služby a služby skutočne poskytnuté.

Žalovaný sa v konaní bránil tvrdením, že sťažovateľom bola poskytnutá 20 % zľava, zadarmo letenky pre dve deti, ubytovanie bolo v najnižšej cenovej úrovni, výhľad na more bol bočný, v zmluve nebolo uvedené, že posteľ pre deti nebude poschodová, popis stravovania v katalógu zodpovedal skutočnosti. Cesta z ostrova je komplikovaná s využitím trajektu a jej trvanie nevie žalovaný ovplyvniť. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť.

Okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 220/2009-106 zo 17. januára 2011 žalobe sťažovateľov v celom rozsahu vyhovel a žalovaného zaviazal zaplatiť sťažovateľom sumu 898 € s 9 % ročným úrokom z omeškania od 5. augusta 2009 a priznal im i náhradu trov konania v sume 558,27 €. Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ustanovenia upravujúce zmluvu o obstaraní zájazdu [§ 741a a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“)], ustanovenia smernice z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb (90/314/EEC) Rady Európskych spoločenstiev (ďalej len „smernica“) a ustanoveniami zakazujúcimi klamlivú reklamu (§ 44 a § 45 Obchodného zákonníka). Okresný súd považoval za preukázané, že ubytovacie služby poskytnuté žalovaným sťažovateľom nezodpovedali zmluve o obstaraní zájazdu a katalógu žalovaného. Pri určení výšky zľavy vychádzal okresný súd z toho, že cena ubytovania podľa zmluvy predstavovala 1 258 €, za primeranú zľavu s poukazom na § 741 Občianskeho zákonníka považoval sumu 449 €. Okresný súd však priznal sťažovateľom i sumu 449 €, a to z titulu náhrady nemajetkovej ujmy za stratu pôžitku z dovolenky s poukazom na čl. 5 smernice, rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie č. C-168/00, ako aj s poukazom na § 53 Obchodného zákonníka. Strata pôžitku z dovolenky spočívala v tom, že sťažovatelia v dôsledku nekvalitne poskytnutých služieb žalovaným nestrávili dovolenku v príjemnom prostredí, ktoré očakávali a ktoré si objednali, boli sklamaní. Žalovaný sa dopustil klamlivej reklamy, keď

hotel prezentoval ako malý rodinný hotel, jednoducho a vkusne vybavený, hoci takým nebol.

Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 189/2011-149 z 1. decembra 2011 rozsudok okresného súdu potvrdil do sumy 152,40 € s 9 % úrokom z omeškania z tejto sumy od 5. augusta 2009 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol a náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov nepriznal. Po zopakovaní dokazovania vychádzal z toho, že cena za ubytovanie a stravu podľa zmluvy o obstaraní zájazdu predstavovala sumu 762 €, z čoho za primeranú zľavu považuje zľavu vo výške 20 %, pretože bolo síce preukázané, že poskytnuté služby, pokiaľ ide o ubytovanie a stravu, nezodpovedali zmluve o obstaraní zájazdu, na druhej strane však sťažovatelia absolvovali celý zájazd. Pokiaľ ide o priznanú náhradu nemajetkovej ujmy, dospel odvolací súd k záveru, podľa ktorého nárok na jej priznanie sťažovateľom nevznikol, keďže ho nemožno založiť ani na ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka a ani na § 53 Obchodného zákonníka, pretože Občiansky zákonník obsahuje osobitnú úpravu zmluvy o obstaraní zájazdu (§ 741a až § 741k), ktorá doň bola zaradená s účinnosťou od 1. októbra 2001 a táto zmena bola vykonaná na základe smernice. Pri implementácii smernice Slovenská republika právo na náhradu imateriálnej ujmy do svojho právneho poriadku nezaradila. Pri nedostatočnej implementácii smernice do nášho právneho poriadku potom okolnosti daného prípadu, ktoré neboli výnimočné, iný postup neodôvodňujú. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy podľa Obchodného zákonníka neprichádza do úvahy, pretože zmluvný vzťah účastníkov nie je vzťahom obchodnoprávnym.

O sťažovateľmi podanom dovolaní proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 468/2014 z 26. augusta 2015 tak, že dovolanie zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovatelia vytýkali postupu a rozsudku odvolacieho súdu, že im odvolacím súdom bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP], čo však nebolo zistené, rovnako ako ani existencia inej vady konania [§ 241 ods. 1 písm. b) OSP]. Pokiaľ sťažovatelia uplatnili dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP], tento dostatočne neodôvodnili, resp. sa obmedzili na tvrdenie, že rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnený.

Sťažnosť na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 468/2014 z 26. augusta 2015 a rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 189/2011-149 z 1. decembra 2011 doručenú ústavnému súdu sťažovatelia odôvodnili tým, že s právnou argumentáciou krajského súdu nemožno súhlasiť, pretože je potrebné vychádzať z priameho účinku smernice ako prameňa únievého práva, čo spôsobuje, že neobstojí názor krajského súdu, podľa ktorého nebolo možné prihliadať na obsah čl. 5 smernice z dôvodu jej neimplementácie do Občianskeho zákonníka, pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy. Podľa presvedčenia sťažovateľov jednotliviec sa môže domáhať nárokov, ktoré sú mu priznané v smerniciach, ktoré boli štáty povinné implementovať do svojich právnych poriadkov a nestalo sa tak. Prelomovým prípadom, v ktorom bol vyslovený priamy účinok smerníc, je prípad Van Duyn v. Home Office 1974, ECR 1337 (41/74), resp. v prípadoch Pubblico Ministero v. Tullio Ratti 1979, ECR 1629 (148/78) a Becker v. Finanzamt Munster-Innerstadt 1982, ECR 53 (8/81). Krajský súd preto nebol oprávnený zvažovať, či bude smernicu vykladať širšie, než je implementovaná, ale, naopak, bol povinný tak urobiť. Ďalej sťažovatelia argumentovali tým, že krajský súd nevezal do úvahy ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“), v zmysle ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Pokiaľ krajský súd dospel k záveru o nemožnosti aplikácie § 53 Obchodného zákonníka na vec sťažovateľov, nevezal do úvahy, že nekalosúťažným konaním v zmysle tohto ustanovenia môže byť spôsobená aj ujma spotrebiteľom, v postavení ktorých sťažovatelia nepochybne boli. Vo veci sťažovateľov nebolo sporné, že k porušeniu povinností žalovaného došlo, išlo len o to, ako mal byť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy kvalifikovaný. Pokiaľ ide o rozhodnutie dovolacieho súdu, tento sa nedostatočne zaoberal namietaným dovolacím dôvodom spočívajúcim v nesprávnom právnom posúdení veci. Z dovolania sťažovateľov bolo zrejmé, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci. Navyše, zrejmé je i to, že konanie bolo postihnuté

inou vadou [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], a to v dôsledku toho, že na vec nebolo aplikované komunitárne právo, hoci ho odvolací súd bol povinný aplikovať a napriek tomu nerešpektoval prednosť komunitárneho práva, čím zaťažil konanie vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ako vyplýva z podanej sťažnosti, sťažovatelia tvrdia, že k porušeniu týchto ich práv malo dôjsť jednak rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 468/2014 z 26. augusta 2015 a jednak rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 189/2011-149 z 1. decembra 2011, pričom podstata porušenia označených práv spočíva v tom, že krajský súd dospel k záveru, podľa ktorého im náhrada nemajetkovej ujmy nepatrí, hoci vyplýva zo smernice, ustanovení Obchodného zákonníka o nekalej súťaži a zákona o ochrane spotrebiteľa a najvyšší súd dovolanie podané proti rozhodnutiu krajského súdu zamietol, hoci podľa presvedčenia sťažovateľov bola v konaní o nepochybne prípustnom dovolaní preukázaná existencia dovolacieho dôvodu spočívajúceho v odňatí možnosti konať pred súdom pre nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu, nesprávne právne posúdenie veci v dôsledku opomenutia aplikácie ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa a Obchodného zákonníka a konanie bolo zaťažené vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci pre neaplikovanie smernice krajským súdom.

Krajský súd rozsudok č. k. 9 Co 189/2011-149 z 1. decembra 2011 v časti nepriznania náhrady nemajetkovej ujmy sťažovateľom odôvodnil takto:

„Odvolací súd, zaoberajúc sa návrhom žalobcov na posúdenie ich nároku z dôvodu náhrady nemajetkovej ujmy za stratu pôžitku z dovolenky v zmysle § 741k ods. 2 a § 13 ods. 2 OZ (druhý nárok), ako aj nároku na primerané zadosťučinenie v peniazoch za nekalosúťažné konanie spočívajúce v klamlivej reklame v zmysle § 53 Obchodného zákonníka (tretí nárok), dospel k záveru, že v danom prípade nebolo možné nimi žiadanú náhradu im priznať ani s poukazom na ust. § 13 ods. 2 OZ a ani podľa § 53 Obchodného

zákonníka. Je tomu tak preto, že Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v platnom znení obsahuje osobitnú úpravu zmluvy o obstaraní zájazdu (§ 741a až § 741k), ktorá bola doň zaradená zák. č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr, v znení neskorších zmien a doplnkov, s účinnosťou od 01. 10.2001 a ktorá zmena sa udiala v súlade so Smernicou č. 90/314/EHS Rady zo dňa 13. 06. 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb pri implementácii komunitárneho práva. Smernica v čl. 5 ods. 1 stanovuje, že musí byť zabezpečené, aby organizátor alebo predajca, ktorý je zmluvnou stranou, zodpovedali spotrebiteľovi za riadne plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy. Článok 5 uvedenej smernice je potrebné vykladať tak, že zásadne zaručuje spotrebiteľovi nárok na náhradu imateriálnej (nemajetkovej) ujmy, ktorú utrpel ako následok nesplnenia alebo vadného plnenia povinnosti. Škodou sa rozumie zásah tak do telesnej alebo majetkovej sféry človeka, ako aj zásah do jeho psychickej integrity. Smernica nevyklúčila imateriálny aspekt škody a jej cieľom bolo vytvoriť pojem, ktorý by kryl aj imateriálnu stránku. Členské štáty mali podľa smernice zabezpečiť, alebo predajca služieb zabezpečil spotrebiteľovi utrpenú škodu v príčinnej súvislosti s nesplnením alebo vadným plnením zmluvy. Jednotlivé členské štáty Európskej únie implementovali smernicu rôznymi spôsobmi, pričom Slovenská republika v súvislosti s jej implementáciou právo na imateriálnu ujmu v Občianskom zákonníku výslovne neupravila. Pokiaľ by aj odvolací súd zvažoval širší výklad Smernice č. 90/314/EHS, najmä čl. 5, pri nedostatočnej implementácii smernice do nášho právneho poriadku, podľa názoru odvolacieho súdu, okolnosti daného prípadu, ktoré neboli výnimočné, by neodôvodňovali takýto postup.

Odvolací súd posudzoval nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy (nárok za stratu pôžitku z dovolenky) aj v zmysle § 741 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (druhý nárok) a dospel k záveru, že náhradu škody (nemajetkovej ujmy) podľa tohto zákonného ustanovenia nemožno žalobcom priznať. Z výkladu ústavy, ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka nepochybne vyplýva, že ak je daná špeciálna ochrana v Občianskom zákonníku, ktorá je uvedená v súlade so systematickým zaradením do VIII. hlavy 8. časti (záväzkové právo), nemožno potom zamieňať nárok podľa § 13 Občianskeho zákonníka s nárokmi žalobcov, ktoré sú plne opodstatnené podľa špeciálnej úpravy v Občianskom zákonníku § 741a až § 741k. Na základe uvedeného je možné

konštatovať, že v súčasnosti nie je možné v takýchto zmluvných vzťahoch medzi občanmi a právnickými osobami (cestovnými kanceláriami) aplikovať právo na ochranu osobnosti so všetkými dôsledkami, lebo tomu bráni špeciálne zákonné ustanovenie, ktoré samozrejme nemožno zlučovať s ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Rovnako tak nebolo možné žalobcom priznať nárok na primerané zadostučinenie v peniazoch za nekalosúťažné konanie spočívajúce v klamlivej reklame v zmysle § 53 Obchodného zákonníka.

Zo zákonného ustanovenia § 53 Obchodného zákonníka jednoznačne vyplýva, že toto zákonné ustanovenie upravuje právne prostriedky ochrany pre osoby, ktorých práva boli porušené alebo ohrozené nekalou súťažou. Nekalou súťažou v zmysle § 44 Obchodného zákonníka je konanie v hospodárskej súťaži, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi súťaže a je spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom. Aby mohlo byť určité konanie kvalifikované ako nekalosúťažné a zákonom reprobované, musia byť kumulatívne splnené 3 podmienky: a) ide o konanie v hospodárskej súťaži, b) takéto konanie je v rozpore s dobrými mravmi, c) takéto konanie je spôsobilé privodiť ujmu. Pod hospodárskou súťažou sa teda rozumie súperenie podnikateľských subjektov v hospodárskej oblasti s cieľom predstihnúť iné subjekty a tým dosiahnuť hospodársky prospech. Obchodný zákonník určil aj subjekty, ktorým môže byť ujma privodená. Ide o súťažiteľov alebo spotrebiteľov. Pojem súťažiteľ zákonodarca zaviedol v § 41 ako legislatívnu skratku pre osoby, ktoré sa zúčastňujú hospodárskej súťaži, aj keď nie sú podnikateľmi (môže ísť napr. o nadácie, komory podnikateľov, komory slobodných povolání, ale aj štát). Ide o široké vymedzenie tohto pojmu, ktorého cieľom je komplexná ochrana hospodárskej súťaže. V súdnej veci účastníci konania nie sú vo vzájomnom súťažnom vzťahu, a preto nebolo možné z tohto dôvodu priznať náhradu tak, ako to žalobcovia dožadovali. Ak prvostupňový súd žalobcom priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 449 eur, majúc za to, že tento nárok im patrí s poukazom na § 53 Obchodného zákonníka, jeho právny záver nie je z vyššie uvedených dôvodov správny. V danom prípade sú zmluvnými stranami na jednej strane obstarávateľ - cestovná kancelária (žalovaný) a na druhej strane objednávateľ - žalobcovia v 1. a 2. rade, a preto na úpravu tohto vzťahu nemožno použiť žiadny typ zmluvy, ktorý upravuje Obchodný zákonník, keď navyše Občiansky zákonník, ako už bolo vyššie uvedené, obsahuje osobitnú úpravu zmluvy o obstaraní veci v § 741a až v § 741 k. “

Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 4 Cdo 468/2014 z 26. augusta 2015 uviedol:

«V prejednávanej veci dovolanie žalobcov smeruje proti zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu vo vecí samej a preto je procesné prípustné.

V zmysle § 241 ods. 2 O. s. p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., zaoberal sa najskôr dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p.... Žalobcovia procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdili a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Z obsahu dovolania žalobcov vyplýva, že ako dovolací dôvod výslovne uplatňujú odňatie možnosti konať pred súdom a nesprávne právne posúdenie (§ 237 písm. f/ a § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

So zreteľom na obsah dovolania, dovolací súd preto osobitne skúmal, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. f/ O. s. p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že

zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a žalobcom neznemožnili uplatniť procesné práva priznané im právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov. ...

Z dovolania žalobcov je zrejmé, že k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. malo podľa ich názoru dôjsť v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci súdmi. Dovolací súd preto považuje za potrebné uviesť, že ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., pretože právnym posudzovaním veci súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné práva účastníka.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná ani námietka žalobcov týkajúca sa nedostatočnej odôvodnenosti, resp. nepreskúmateľnosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu. ...

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle citovaných zákonných ustanovení.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré

aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť postupu súdu prvého stupňa, pokiaľ nárok na zľavu z ceny zájazdu posudzoval podľa ustanovenia § 741k ods. 2 Občianskeho zákonníka, avšak nepovažoval za správny záver o jej výške. Za tým účelom doplnil dokazovanie a výpočet určenia výšky zľavy podrobne odôvodnil. Rovnako odôvodnil prečo na žalobcami uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno aplikovať § 13 Občianskeho zákonníka a tiež, ako dospel k záveru, že na prejednanú vec nemožno aplikovať ustanovenie § 53 Obchodného zákonníka týkajúce sa nekalej súťaže. Dôsledne vysvetlil, prečo nepovažoval odvolacie námietky žalobcov za opodstatnené. ...

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k názoru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). ...

Žalobcovia namietali aj skutočnosť, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 1 písm. b/ O. s. p.).

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd tiež zo zákona prihliadnuť, a to aj vtedy, keď na ňu dovolateľ nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Posudzujúc dovolanie žalobcov podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O. s. p.), žalobcovia namietajú práve túto vadu konania, i keď ju zrejme spájajú s ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. („... odvolací súd prijal rozhodnutie vo veci samej, ktorým je v časti potvrdzujúci v časti zamietajúci rozsudok..., zaťažil svoje rozhodnutie vadou, ktorá môže mať, resp. má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.“).

Dovolací dôvod podľa § 241 ods.2 písm. b/ O. s. p. je daný vtedy, ak konanie je postihnuté vadou, a to takou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dôvodom dovolania podľa uvedeného ustanovenia môže byť akákoľvek vada, ak súčasne spĺňa podmienku, že mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (možnosť takéhoto následku nestačí). O konaní možno povedať, že je postihnuté vadou, ak bolo porušené

ktorékoľvek z ustanovení zákona upravujúcich konanie od jeho začatia až po jeho skončenie. Kedy však daná vada mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, záleží vždy len od posúdenia v konkrétnom prípade. ...

Za vadu konania zmysle uvedeného ustanovenia nemožno považovať skutočnosť, že skutkový stav nebol zistený úplne, ale len to, že pri jeho zisťovaní sa nepostupovalo v súlade s príslušnými ustanoveniami o dokazovaní.

Podľa § 213 ods. 1 O. s. p., odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7. Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O. s. p.). ...

Z obsahu spisu vyplýva, že ku skutkovým (nie právnym) záverom, na ktorých odvolací súd založil svoje hodnotiace závery, dospel odvolací súd na základe vyhodnotenia dôkazov, ktoré sám zopakoval. Odvolací súd vo veci opakoval dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa a zároveň doplnil dokazovanie špecifikáciou ceny zájazdu (por. zápisnicu z pojednávania a špecifikáciu na č. l. 136 - 139), ktoré dôkazy boli rozhodujúce pre určenie výšky primeranej zľavy z ceny zájazdu. Zo zápisnice o pojednávaní spísanej na odvolacom súde 20. októbra 2011 a 1. decembra 2011 vyplýva, že predseda senátu oboznámil priebeh doterajšieho konania, doplneného dokazovania a právni zástupcovia sa vyjadrili k veci a súd ich na záver vyzval v zmysle ustanovenia § 118 ods. 4 O. s. p., aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa i k právnej stránke veci. Odvolací súd potom na základe takto vykonaných a doplnených dôkazov dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvého stupňa, keď predovšetkým vychádzal z doplneného dokazovania o cene zájazdu. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd zisťoval skutkové okolnosti prípadu vedúce k zmene skutkového stavu. Výsledky doplneného a opakovaného dokazovania mali určujúci význam pre rozhodnutie súdu, ich prostredníctvom odvolací súd získal priame poznatky o rozhodných skutočnostiach svojimi zmyslami. Za dôvodnú dovolací súd nepovažoval námietku žalobcov týkajúcu sa čiastočnej zmeny rozsudku súdu prvého stupňa.

Námietka žalobcov, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, tak nebola dôvodná.

Žalobcovia v dovolaní namietajú tiež nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v uplatnenom nároku na náhradu škody (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolatelia síce formálne namietli existenciu tohto dovolacieho dôvodu, obsahovo ale ničím nevysvetlili, aký omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav má na mysli, ktorý právny predpis nepoužil odvolací súd správne, alebo ktorý nesprávne interpretoval, alebo ktoré nesprávne závery vyvodil zo správnych skutkových záverov.

Dovolateľ musí v zmysle § 241 ods. 1 veta prvá O. s. p. v dovolaní popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O. s. p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje jeho opravný prostriedok, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda, prípadne ktoré dôkazy by sa mali vykonať na preukázanie dôvodov dovolania a čoho sa dovolateľ domáhal. Dovolatelia vo svojom dovolaní namietajú nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, v dôvodoch však namietajú nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. (bezdôvodne - pozri tiež vyššie uvedené), z čoho vyvodzujú len všeobecne nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Pre zákonu zodpovedajúce uplatnenie dovolacieho dôvodu nie je postačujúce, keď dovolateľ v dovolaní len označí niektorý z dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. a/ až d/ O. s. p. (napr. tým, že poukáže na označenie ustanovenia zákona alebo odcituje jeho text). Ustanoveniu § 241 ods. 1 O. s. p. zodpovedá a ním uloženej osobitnej náležitosti dovolania vyhovuje len také dovolanie, v ktorom sa konkrétne uvádza, z ktorých dôvodov sa napáda rozhodnutie odvolacieho súdu. Predpokladom toho je, že dovolateľ popíše (špecifikuje) okolnosti, z ktorých usudzuje, že určitý dovolací dôvod je daný, a že dostatočne konkrétne uvedie, v čom vidí nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak dovolateľ podáva dovolanie z dôvodu uvedeného v § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., nestačí len samotné poukázanie na označenie (alebo text) tohto zákonného ustanovenia; nevyhnutnou náležitosťou dovolania je v takomto prípade vymedzenie, ktorý právny záver a z akých dôvodov nepovažuje dovolateľ za správny. Pokiaľ v dovolaní chýba táto (osobitná) náležitosť, nie je (vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu uplatneným dovolacím

dôvodom) vymedzený obsah prieskumnej činnosti dovolacieho súdu a rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním nie je možné preskúmať z hľadiska opodstatnenosti takto „uplatneného“ dovolacieho dôvodu. Žalobcovia, tým že v dovolaní neopísali okolnosti, z ktorých vyvodzujú nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, sami znemožnili dovolaciemu súdu preskúmať správnosť rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska právneho posúdenia veci, na ktorom spočíva jeho rozhodnutie.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolateľmi riadne uplatnený dovolací dôvod nie je daný – žalobcovia napadli zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nebol vydaný v konaní postihnutom procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ ani § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Ďalší dovolací dôvod ale dovolatelia neuplatnili spôsobom, ktorý by zodpovedal § 241 ods. 1 a 2 písm. c/ O. s. p., preto sa dovolací súd nemohol zaoberať správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia z hľadiska správnosti právneho posúdenia veci, na ktorom toto rozhodnutie spočíva. Najvyšší súd Slovenskej republiky neopodstatnene podané dovolanie žalobcov preto zamietol podľa § 243b ods. 1 O. s. p.»

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby

zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd s poukazom na obsah citovaných odôvodnení rozsudkov krajského súdu i najvyššieho súdu dospel k záveru, že oba súdy dali jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovatelia v konaní nastolili. Krajský súd vysvetlil, ako dospel k záveru o tom, že hoci porušenie povinnosti žalovaného zo zmluvy o obstaraní zájazdu bolo preukázané, sťažovateľom náhradu nemajetkovej ujmy nepriznal. Vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu je zasa zrejmé, z akých dôvodov dospel k záveru, podľa ktorého nebol naplnený dovolací dôvod spočívajúci v odňatí možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP], existencii inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 1 písm. b) OSP] a ani dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP]. Rovnako ako najvyšší súd, aj ústavný súd nepovažuje dovolanie sťažovateľov vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu spočívajúcemu v nesprávnom právnom posúdení veci za dostatočne odôvodnené, a pokiaľ ide o sťažovateľmi tvrdené odňatie možnosti konať pred súdom, ani ústavný súd tu nenachádza skutočnosti nasvedčujúce takémuto záveru. Ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy neponechali bez povšimnutia argumenty sťažovateľov, ktoré mali pre vec podstatný význam a ktoré boli nastolené v priebehu konania či v nimi podanom dovolaní. Odôvodnenie ich rozhodnutí preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

Ústavný súd je toho názoru, že v prípade sťažovateľov nemožno považovať závery rozsudkov krajského súdu a najvyššieho súdu za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie sťažovateľmi označených základných práv alebo slobôd.

Podľa presvedčenia sťažovateľov ústavne nekonformný je záver krajského súdu, podľa ktorého na ich vec nemohla byť aplikovaná smernica, ako aj spôsob aplikácie § 53

Obchodného zákonníka a neposúdenie veci podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Pokiaľ by tento názor sťažovateľov obstál, podľa ich presvedčenia by to súčasne viedlo k zrušujúcemu rozhodnutiu dovolacieho súdu.

Ústavný súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu, ktorý uzavrel, že v situácii, keď Slovenská republika v súvislosti s implementáciou smernice právo na imateriálnu ujmu v Občianskom zákonníku výslovne neupravila a širší výklad smernice okolnosti daného prípadu, ktoré neboli výnimočné, neodôvodňujú, nemožno iba s ohľadom na existenciu smernice právo na imateriálnu ujmu sťažovateľom priznať.

Zákomom č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 281/2001 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. októbra 2001, bol okrem iného do Občianskeho zákonníka doplnený do jeho ôsmej hlavy štvrtý oddiel upravujúci zmluvu o obstaraní zájazdu, pričom v zmysle § 14 tohto zákona sa týmto preberá právny akt Európskych spoločenstiev a Európskej únie, ktorým je v zmysle zoznamu preberaných právnych aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie smernica. Podľa čl. 5 tejto smernice:

1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia, aby zabezpečili, že organizátor a/alebo maloobchodník ako zmluvná strana je zodpovedný spotrebiteľovi za riadne vysporiadanie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy, bez ohľadu na to, či tieto záväzky majú byť splnené organizátorom a/alebo maloobchodníkom, či iným dodávateľom služieb, bez ujmy na právach organizátora a/alebo maloobchodníka sťahovať týchto ďalších dodávateľoch služieb.

2. S odvolaním na škodu vyplývajúcu spotrebiteľovi z nedostatku pri plnení alebo z neprimeraného plnenia zmluvy členské štáty prijímú všetky nevyhnutné opatrenia, aby zabezpečili, že organizátor a/alebo maloobchodník nie je/sú zodpovední za takýto nedostatok pri plnení alebo za neprimerané plnenie zmluvy, ak tento nie je prisúditeľný buď akejkolvek ich chybe alebo chybe ďalšieho dodávateľa služieb, pretože:

- nedostatky, ktoré sa objavili v plnení zmluvy, sú prisúditeľné spotrebiteľovi,
- takéto nedostatky sú prisúditeľné tretej strane, ktorá nie je prepojená s ustanovením na zmluvné služby, a sú nepredvídateľné a nevyhnutné,

- takéto nedostatky sú spôsobené vyššou mocou, podľa čl. 4 ods. 6 druhého pododseku bodu ii), alebo udalosťou, ktorú organizátor a/alebo maloobchodník či dodávateľ služieb nemohli predvídať alebo jej predísť ani pri venovaní náležitej starostlivosti.

V prípadoch uvedených v druhej a tretej odrážke sa bude od organizátora a/alebo maloobchodníka ako účastníkov kontraktu požadovať okamžité poskytnutie pomoci spotrebiteľovi pri ťažkostiach.

Čo sa týka škôd vyplývajúcich z neuskutočnenej alebo neprimeranej realizácie služieb, ktoré sú súčasťou daného balíka služieb, členské štáty môžu povoliť ohraničenie kompenzácie, ktorá súvisí s kontraktom. Takéto ohraničenie nemá byť nerozumné.

Čo sa týka iných škôd ako škôd na živote a zdraví vyplývajúcich z neuskutočnenej alebo neprimeranej realizácie služieb, ktoré sú súčasťou daného balíka služieb, členské štáty môžu povoliť ohraničenie kompenzácie, ktorá súvisí s kontraktom. Takéto ohraničenie nemá byť nerozumné.

3. Bez vplyvu na štvrtý pododsek odseku 2 sa nepripúšťa žiadna výnimka z opatrení v odsekoch 1 a 2 uskutočnená cestou kontraktačnej klauzuly.

4. Spotrebiteľ musí oznámiť akýkoľvek nedostatok v plnení kontraktu, ktorý zistil zo strany dodávateľa služieb a organizátora a/alebo maloobchodníka, a to písomnou alebo ľubovoľnou vhodnou formou a pri najbližšej príležitosti.

Táto povinnosť musí byť v kontrakte jasne a explicitne stanovená.

Ako to už konštatoval krajský súd, toto ustanovenie smernice je potrebné vykladať tak, že zaručuje spotrebiteľovi nárok na náhradu imateriálnej (nemajetkovej) ujmy, ktorú utrpel ako následok nesplnenia alebo vadného plnenia povinnosti, pričom škodou sa rozumie zásah do telesnej alebo majetkovej sféry človeka, ako aj zásah do jeho psychickej integrity. Smernica nevylúčila imateriálny aspekt škody a jej cieľom bolo vytvoriť pojem, ktorý by kryl aj imateriálnu stránku. Tento záver zodpovedá i rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 12. 3. 2002 Simone Leitner proti TUI Deutschland GmbH & Co. KG. (C-168/00). Avšak ani to nemôže viesť k záveru, ktorý zastávajú sťažovatelia, a to s ohľadom na spôsob implementácie smernice do slovenského právneho poriadku.

Smernica v tomto prípade nemôže mať priamy účinok, pretože ide o horizontálny vzťah medzi sťažovateľmi a cestovnou kanceláriou. Pokiaľ krajský súd zistil nesúlad slovenskej právnej úpravy so smernicou a vysvetlil, z akých dôvodov smernica nemá priamy účinok, a zaoberal sa i overením, či by výkladom vnútroštátneho práva nemohol dospieť k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy sťažovateľom (nepriamy účinok) hoci s negatívnym výsledkom, jeho postup je dostatočne odôvodnený a záver zodpovedajúci požiadavkám ústavne konformnej aplikácie dotknutých noriem.

Pokiaľ sťažovatelia zastávajú názor, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu pôžitku z dovolenky im mala byť priznaná na základe iných právnych noriem slovenského právneho poriadku, je potrebné zohľadniť, že zákon č. 281/2001 Z. z. je jedinou normou slovenského právneho poriadku, ktorou sa preberá tento právny akt Európskych spoločenstiev a Európskej únie. Ani zákon o ochrane spotrebiteľa takouto normou nie je (§ 28 zákona o ochrane spotrebiteľa) a takouto normou nie sú ani ustanovenia Obchodného zákonníka o nekalej súťaži. Nakoniec krajský súd dôsledne vymedzil vzťah právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku k ostatným normám, zdôrazňujúc úpravu v Občianskom zákonníku, ktorá má povahu osobitnú a komplexnú.

Ústavný súd je toho názoru, že v prípade sťažovateľov nemožno považovať závery rozsudkov krajského súdu a najvyššieho súdu za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie sťažovateľmi označených základných práv alebo slobôd.

Ústavný súd tak nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľov smerujúcich proti napadnutému rozsudku krajského súdu a najvyššieho súdu v kontexte posúdenia možného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedených práv.

Iba to, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu vyjadreným v napadnutom uznesení nestotožňujú, ešte nemôže zakladať splnenie podmienok prijateľnosti ich sťažnosti.

Za tejto situácie považuje ústavný súd za vylúčené, aby rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 468/2014 z 26. augusta 2015 a rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 189/2011-149 z 1. decembra 2011 mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľmi označených základných práv a slobôd. Preto ich sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2016